

# Fylkestinget

## Nord-Trøndelag fylkeskommune

### Sak nr. 11/18

#### Kulturdepartementet – høring vedrørende mediestøtte

<b>Behandlet/ Behandles av</b>	<b>Sted</b>	<b>Møtedato</b>	<b>Sak nr.</b>
Fylkesrådet i Nord-Trøndelag	Fylkets Hus	15.2.2011	11/37
Fylkestinget	SNK, Verdal	3.3.2011	11/18

**Saksbeh:** Ragnhild Kvalø  
**Arkivsak:** 11/00403  
**Arkivkode:** 050

#### Fylkesrådets innstilling til vedtak:

Fylkestinget gir i høringen av NOU 2010:14 "Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt – en moderne mediestøtte" sin støtte til innstillingen fra det som blir kalt "Flermedialitetsalternativet" i Mediestøtteutvalget.

### **Fylkesrådets vurdering:**

Kulturdepartementet har lagt fram NOU 2010:14 om framtidens mediestøtte til høring. Dette er en viktig sak for Nord-Trøndelag, de tradisjonelle mediehusene og distribusjonsselskapene i fylket representerer ca 220 arbeidsplasser og en omsetning på 250 mill.

Fylkesrådet støtter de mediepolitiske målsettingene som:

- sikring av ytringsfrihet (levende demokrati)
- legge til rette for mangfold av medier (innholds – og eiermangfold)
- legge til rette for kvalitet i medier (samfunnsoppgaven)

Støtteordningene har vært viktige for mediebransjen og har bidratt til å opprettholde et mangfoldig mediesystem av høy kvalitet.

Fylkesrådet anbefaler innstillingen fra Mediestøtteutvalget som kalles Flermedialitetsalternativet. Dette alternativet innebærer fortsatt moms-fritak for papiraviser, ny lavsats (8%) for digitale redaksjonelle tjenester, styrking av produksjonstilskuddet og plattformnøytrale fordelingskriterier for dette tilskuddet.

Steinkjer, 15. februar 2011

Alf Daniel Moen  
fylkesrådsleder  
(sign.)

Annikken Kjær Haraldsen  
fylkesråd for kultur  
(sign.)

## Saksutredning for fylkesrådet

Hjemmel/Referanse for saken:

NOU 2010: 14: *Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt – en moderne mediestøtte.*

<http://www.regjeringen.no/kud>

### Utredning:

#### **Innledning/bakgrunn**

Mediestøtteutvalget ble oppnevnt 19. oktober 2009 og har nå lagt fram sin innstilling i NOU 2010: 14: *Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt – en moderne mediestøtte.*

<http://www.regjeringen.no/kud>

NOUen er sendt ut til høring til ulike innstanser med høringsfrist 18.04.2011.

Departementet vil i sin oppfølging av utvalgets anbefaling ta stilling til behovet for endringer i utformingen og innretningen av støtteordningene på medieområdet.

Departementet ber høringsinstansene kommentere og rangere disse tre ulike løsningene i prioritert rekkefølge.

#### **Saksframstilling/problemstillinger**

Mediestøtteutvalget er bedt om å foreta en helhetlig vurdering av bruken av økonomiske virkemidler på medieområdet.

Bakgrunnen for mandatet er todelt:

- For det første viser mandatet til infrastrukturansvaret som innebærer et offentlig ansvar for å legge til rette for mangfold og kvalitet i norske medier, og for at de svake stemmene får mulighet til å komme ut i det offentlige rom
- For det andre viser mandatet til ulike utviklingstrekk på medieområdet som gjør det nødvendig å gjennomgå dagens ordninger for mediestøtte

De viktigste økonomiske virkemidlene overfor pressen, det vil si:

- de direkte pressestøtteordningene og
- fritaket fra merverdiavgiften (mva),

ble utformet på slutten av 1960-tallet, og har vært videreført frem til i dag uten vesentlige endringer.

I samme periode – og særlig de siste ti årene – har det skjedd omfattende endringer på medieområdet, både innenfor teknologien, mediebruk og medieøkonomi. Blant annet har konvergensutviklingen og overgangen mot flermediale virksomheter gjort at mediene i større grad må betraktes som en del av et integrert system.

Med dette som bakteppe er utvalget gitt et mandat hvor de på bred basis skal vurdere behovet for tilskudd eller andre økonomiske virkemidler på mediefeltet. I tillegg skal utvalget vurdere hvordan slike virkemidler på best mulig måte kan bidra til å oppfylle statens infrastrukturansvar og de politiske målsettingene på medieområdet.

Mandatet understreker videre at gjennomgangen i utgangspunktet bør være plattformnøytral. Utvalget skal imidlertid ikke vurdere finansieringen av NRK, da NRK befinner seg i en annen finansiell situasjon enn privateide, konkurranseutsatte medier.

Mandatet innebærer videre at utvalget skal innhente opplysninger om bruk av økonomiske virkemidler i andre nordiske land, samt vurdere hvorvidt utvalgets forslag reiser

problemstillinger knyttet til EØS-avtalens statsstøtteregulering. Utvalget skal utrede økonomiske og administrative konsekvenser av sine forslag, og minst ett av forslagene skal forutsette uendret ressursbruk.

#### *Utvalgets vurderinger og anbefalinger:*

Utvalget finner at det er bred politisk enighet om de overordnede målene for den statlige mediepolitikken. Mediene spiller en sentral rolle for å sikre ytringsfrihet og et krevende demokrati, og staten har derfor et ansvar for å legge til rette for et mangfoldig mediasystem av høy kvalitet. Utvalget finner at Internett og sosiale medier blir stadig viktigere, men at de ikke har erstattet den funksjon etablerte medier har i å fremme nyheter og samfunnsdebatt. Utvalget finner videre at den etablerte mediebransjen møter press fra ulikt hold, og at støttetiltak derfor er nødvendig for å sikre befolkningen bred tilgang til nyheter og samfunnsdebatt av høy kvalitet og redaksjonell standard.

Utvalget er delt i spørsmålet om nullsatsen på moms for papiraviser bør videreføres, eller om det bør innføres merverdiavgift på papiraviser og en ny støtteordning basert på redaksjonelle kostnader. Det fremmes derfor to helhetlige forslag for en fremtidig mediestøtte som skiller seg fra hverandre i dette spørsmålet. ( 1) og 2)) i tillegg til et tredje (3) forslag om å opprettholde dagens system.

Utvalget er ellers enig om flere av enkelttiltakene som forslås for en fremtidig mediestøtte.

#### *1) Flermedialitetsalternativet*

Intensjonene med flermedialitetsalternativet er å modernisere mediestøtteordningene slik at de støtter mediemangfold og kvalitet uavhengig av formidlingsteknologi. Flermedialitetsalternativet innebærer fortsatt mva-fritak for papiraviser, samtidig som en ny lavsats ( 8 prosent) innføres for digitale redaksjonelle tjenester.

#### *2) Omfordelingsalternativet*

Intensjonen med omfordelingsalternativet er å skape målrettet støtte som legger til rette for mangfold og samfunnsdebatt. En større omlegging av mediestøtteordningene skal gi rom for nye, plattformnøytrale virkemidler med uendret total ressursbruk på området. Alternativet innebærer innføring av lik mva-sats ( 8 prosent) på papiraviser og digitale redaksjonelle kostnader, og en vesentlig økning av prosjektstøtte som virkemiddel.

#### *Merverdiavgift (mva)*

Utvalget finner at dagens ordning med fritak for merverdiavgift har vært viktig for å opprettholde en differensiert pressestruktur.

Utvalget finner imidlertid at dagens store skille i merverdiavgiftssats mellom papiravisene og tilsvarende digitale redaksjonelle tjenester, er uheldig.

I *flermedialitetsalternativet* reduseres skille i mva-satsen. Nullsatsen for papiravisene videreføres med den begrunnelse at ordningen har bidratt til et mangfoldig mediasystem som har vært medvirkende til at en stor del av befolkningen kjøper og leser aviser. Samtidig foreslås en ny lavsats ( 8 prosent) for digitale redaksjonelle tjenester.

I *omfordelingsalternativet* foreslås en felles lavsats på 8 prosent for både papiraviser og digitale redaksjonell tjenester, med den begrunnelse at en felles mva-sats vil fjerne innovasjonshindre, samtidig som den gir rom for omfordeling.

#### *Produksjonstilskudd*

Utvalget finner at produksjonstilskuddet har vært viktig for å gi målrettet støtte til økonomisk vanskeligstilte aviser og aviser med små opplag. Dette gjelder nummer to-aviser, riksspredte meningsbærende aviser og små lokalaviser. Utvalget finner imidlertid at dagens

fordelingskriterier for produksjonstilskuddet, der støttes fordeles etter opplag av papiraviser, bør endres slik at fordelingen blir plattformuavhengig.

Utvalget foreslår derfor en videreføring eller styrking av produksjonstilskuddet, med nye fordelingskriterier. Utvalget foreslår i første omgang å beholde dagens vilkår for kvalifisering til ordningen, men anbefaler en ny vurdering av hvem som skal være omfattet av ordningen ved en senere anledning.

De nye fordelingskriteriene baseres på en kombinasjon av brukerbetaling, redaksjonell bemanning og nettodekning. De ulike kriteriene er vektet noe ulikt i de to alternativene.

I *flermedialitetsalternativet* foreslås en vekting der brukerbetaling utgjør 70 prosent, redaksjonell bemanning 20 prosent og nettodekning 10 prosent.

I *omfordelingsalternativet* forslås en vekting der brukerbetaling utgjør 70 prosent og nettodekning utgjør 30 prosent. I omfordelingsalternativet er ikke redaksjonell bemanning inkludert, fordi dette kriteriet blir ivarettatt av en *ny rettighetsbasert støtteordning*.

#### *Ny støtteordning på redaksjonelle kostnader*

I *omfordelingsalternativet* forslås en ny støtteordning basert på redaksjonelle kostnader som kan tenkes gjennomført i form av en rettighetsbasert tilskuddsordning eller som skattefradrag inspirert av Skattefunn-ordningen, hvor bedrifter får skattefritak for investeringer i forskning og utvikling. I forslaget gis det støtte tilsvarende 20 prosent av de redaksjonelle kostnadene med et tak på 30 milliarder kroner for hver virksomhet. Både kostnader til lønn for egne redaksjonelle medarbeidere og innkjøp av redaksjonelle tjenester utgjør støttegrunnlaget.

#### *Ny stipendordninger*

Utvalget foreslår å innføre en ny ordning med arbeidsstipender. I *flermedialitetsalternativets* vekstmodell rettes denne stipendordningen mot journalister som jobber hovedsakelig med netttjournalistikk og som ikke har tilknytning til en spesiell redaksjon.

I *omfordelingsalternativet* er ordningen mer omfattende, og rettet inn mot uavhengige skribenter, kritikere og journalister, uavhengig av publiseringsplattform.

#### *Prosjektstøtte*

Utvalget finner at prosjektstøtte har vært viktig for å fremme programproduksjon, utviklingsprosjekter og kompetansetiltak for lokale kringkastere. Utvalget forslår en styrking av prosjektstøtte, med noe endret innretning.

I *flermedialitetsalternativet* forslås en utvidelse av dagens støtte til lokal kringkasting slik at denne gjelder nyhets- og aktualitetspregede lyd og bildeproduksjoner på alle plattformer for lokal og regionale medier.

I *flermedialitetsalternativets* vekstmodell forslås det i tillegg å utvide dagens ordning for utviklingsprosjekter i lokal kringkasting slik at ordningen inkluderer utviklingsprosjekter der større deler av mediebransjen samarbeider.

I *omfordelingsalternativet* foreslås en utvidelse av dagens støtte til lokal kringkasting slik at denne gjelder nyhets- og aktualitetspregede lyd og bildeproduksjoner på alle plattformer, uavhengig om de er lokale eller ikke. I dette alternativet utvides også dagens ordning for utviklingsprosjekter i lokal kringkasting slik at den inkluderer støtte og omstilling for alle medier som omfattes av *Lov av redaksjonell friedom*. I *omfordelingsalternativet* innføres dessuten en ny støtte til etablering av ny virksomhet.

#### *Økonomiske konsekvenser:*

##### *Flermedialitetsalternativet:*

Samlet sett legger *flermedialitetsalternativets* ressursnøytrale modell opp til uendret ressursbruk. Vekstmodellen innebærer økte statlige utgifter på om lag 44 millioner kr.

### *Omfordelingsalternativet*

Samlet sett kan *omfordelingsalternativet* gjennomføres med uendret eller litt lavere ressursbruk.

- 3) *Et tredje alternativ* vil være å opprettholde dagens system, dvs. med nullsats på papiraviser og full sats på elektroniske medier.

### *Forskning og utdanning*

Utvalget finner at støtte til forskning og etterutdanning er viktig for å heve kunnskapen om mediens virkefelt og øke den journalistiske kompetansen i mediebransjen.

Utvalget peker videre på at støtten til forskning og etterutdanning har stagnert. Utvalget anbefaler derfor en styrking av dagens ordning for forskning og etterutdanning.

### *Utbytteforhold for aviser som mottar produksjonsstøtte*

Utvalgets flertall finner at utbytteforbudet for aviser som mottar produksjonsstøtte ikke fungerer hensiktsmessig. Utvalgets flertall foreslår derfor ordningen avvirket.

### *Lettelse i regulering*

Utvalget finner at dagens lettelse i regulering, blant annet fra bestemmelser i markedsføringsloven, sikrer viktige inntektskilder for avisene. Utvalget foreslår derfor at ordningen forblir uforandret.

### **Drøfting:**

Også i framtida vil det være viktig at norsk mediepolitikk knyttes til henholdsvis ytringsfrihet, mangfold og kvalitet. Det vil være viktig at målet om ytringsfrihet knyttes til statens infrastrukturansvar, at målet om mangfold knyttes til henholdsvis innholdsmangfold og eiermangfold og at målet om kvalitet knyttes til henholdsvis avsenderdefinert og mottakerdefinert kvalitet.

Det vil være viktig at statens infrastrukturansvar og markedssvikt fortsatt legitimerer en aktiv statlig mediepolitikk.

Samtidig ser vi at i de siste tiårene har pressens sterke posisjon blitt utfordret av ulike tilbud på nettet, deriblant nettavisen. Internett og sosiale medier har påvirket dagens nyhetsformidling og samfunnsdebatt.

Det er nok et paradoks at det aldri har vært så lett å komme til orde som i dag, samtidig som det er desto vanskeligere å bli hørt.

I NOUen vises det også til undersøkelser om at papiravisene fortsatt spiller en viktig rolle i nyhetsproduksjonen – først og fremst i å frembringe originalnyheter. Mens brukerundersøkelser viser at publikums nyhetsforbruk i økende grad dreies over mot Internett.

Det vil være viktig at framtidens ordninger opprettholder armlengdes avstand mellom myndighetene og mediene.

Vår viktigste inngang her er å kunne sikre en god nok bærekraftighet for fylkets region- og lokalaviser og vil nok flermedialitetsalternativet med forslag om å videreføre nullsatsen for moms for papiravisen være et viktig virkemiddel.

Dette er en indirekte støtte som har bidratt til at Norge er et av verdens mest avislesende land med et stort mediemangfold.

Den har gitt redaksjonene handlingsrom til å satse digitalt og således bidratt til kvalitetsjournalistikk på nett.

Nullsatsen er en indirekte støtteordning som følger mediebruken. Det er en styrke, fordi det er en støtteform der staten har en armlengdes avstand til mediene. Det er ingen god ide å erstatte dette med direkte støtte til mediebedriftene.

*Flermedialitetsalternativet* er et godt utgangspunkt for en moderne mediestøtte. Den er flermedial, fremmer mangfold og kvalitet, og sikrer mediernes uavhengighet.

I tillegg er *flermedialitetsalternativet* innrettet mot å støtte innholdet uavhengig av formidlingsteknologien gjennom følgende tre hovedgrep:

1. Tildelingskriteriene for produksjonstilskuddet (det som ofte omtales som pressestøtten) gjøres plattformuavhengig og legger til rette for overgang til digital distribusjon.
2. Øvrige støtteordninger gjøres plattformnøytrale. Det skal for eksempel ikke lenger gis støtte til lokalkringkasting, men til utvikling av lyd og bildeproduksjoner i lokale og regionale medier.
3. Det innføres 8% moms for digitale nyhets- og aktualitetstjenester. Disse har nå 25% moms. Med en ny lavsats ønsker vi å stimulere til at det kan utvikles gode forretningsmodeller på nett som kan bære framtidens kvalitetsjournalistikk. En ny nullsats på digitale tjenester er dessverre urealistisk.

Alternativt vil det være mulig å videreføre dagens system dvs. nullsats på papiraviser og full sats på elektroniske medier.

Omfordelingsalternativet vil kunne gi avisene en vanskeligere situasjon og påvirke både pris og opplag og derigjennom ha betydning for mangfold og kvalitet.

## **Konklusjon**

Ut fra en regional politisk vinkling for å sikre mangfoldet, kvaliteten og ytringsfriheten vil det for de viktigste avisene i Nord-Trøndelag være alternativ *flermedialitetsalternativet* som anbefales med alternativ 3) å opprettholde dagens system, dvs. med nullsats på papiraviser og full sats på elektroniske medier som rangeres som nummer to. Mens alternativ

*Omfordelingsalternativet* hvor det foreslås å innføre lik momssats både for papiraviser og digitale redaksjonelle kostnader rangeres som nummer tre.

---